

El Veganisme és una Activitat de Consum

Gelderloos, Peter

2008

Índex

...i una superioritat moral que frega el religiós.	6
És l'alliberament animal un oxímoron?	8
En conclusió...	9
Notes d'aquesta edició	10

El fet és que el capitalisme tracta horriblement als animals. Encara que moltes civilitzacions han normalitzat el comportament abusiu cap als animals, el capitalisme les supera a totes en intensitat, freqüència i invisibilitat de l'explotació apàtica mesclada amb repetits moments de crueltat sàdica. I encara que moltes civilitzacions també han destruït els seus entorns locals, el capitalisme, com a sistema global amb un nivell de poder tecnològic sense precedents, és el primer a portar l'ecocidi a una escala global. En termes quantitativs tàctics, la biodiversitat i la biomassa del Planeta Terra són hui les més baixes de la història de la humanitat. És evident que existix una connexió entre el maltractament dels animals per part del capitalisme, la seua destrucció del medi ambient i la seua opressió i abús dels éssers humans.

Atés que gran part del maltractament als animals és causat per la indústria càrnia, moltes persones preocupades responen automàticament amb la prohibició del consum de carn. La falta d'història, de coneixement de la diversitat de les societats humanes, de comprensió del capitalisme —fins i tot del que és el consum— i la persistent moral cristiana, han confós feroçment la preocupació pels animals amb el veganisme. Però una dieta vegana no és l'única resposta lògica a l'ecocidi i al maltractament animal, mentre que el veganisme com a posició política és sovint engegadora i contraproductiva.

El quid de la qüestió és que el veganisme és una activitat de consum. En última instància, és un intent de canviar el capitalisme i la civilització humana mitjançant l'exercici dels privilegis que un té com a consumidor. Es tracta d'un plantejament impossible. Per a entendre per què, definim primer el problema.

La producció de carn, tal com existix en la societat capitalista industrial, és intrínsecament cruel. No pot fer-se d'una altra manera. Cada vegada que un animal ha de ser transformat en un producte i processament d'acord amb la lògica del mercat, els tipus d'explotació més despietats i insensibles s'utilitzaran com una cosa natural, com una necessitat empresarial, mentre que simultàniament els treballadors d'esta indústria arremetran en freqüents moments de sadisme —esta és la resposta psicològica inevitable dels éssers humans que han d'actuar com a màquines—.

Així, una dieta vegana pot ser vista com una resposta assenyada per persones que volen minimitzar la seua implicació amb la indústria càrnia en una societat capitalista industrial. Però este no és un context universal, mentre que el veganisme es presenta a si mateix com una solució universal. PETA¹ ha declarat que no es pot ser ecologista menjant carn, i la majoria dels vegans es creuen esta línia o la segueixen explícitament. El que els vegans no han pensat és que el capitalisme industrial no ha existit sempre, ni les societats humanes han sigut sempre ecòdices o abusives amb els animals. De fet, per a evitar conclusions eurocèntriques els vegans han d'admetre que els primers i els millors ecòlogistes mengen carn. Em referisc a una sèrie de societats indígenes, passades i presents, que tenen el millor historial de viure en harmonia amb el medi ambient i de veure a altres espècies com les seues famílies esteses. Especialment des que els vegans posen tant èmfasis en els impactes de l'estil de vida d'un individu, ells (sent quasi tots residents de països rics) s'estan enganyant a si mateixos i a les comunitats més àmplies a les quals anuncien la seua imatge com els ecòlogistes preeminents, considerant que aquestes societats omnívores no capitalistes tenien una petjada ecològica molt menor i una afinitat molt més profunda pels animals de la que qualsevol persona socialitzada en una societat industrial pot arribar a tindre en la seua vida.

Alguns vegans han assenyalat en la seua literatura que, de fet, algunes societats indígenes que viuen en harmonia amb la naturalesa han practicat una dieta vegana, per tant... Este és el tipus d'afirmació ignorant que fa que un vullga colpejar-se el cap contra una paret. (D'una banda, mai he vist proves que recolzen l'afirmació, i podria tractar-se fàcilment d'un altre dels fets espuris que difonen alguns vegans). El que els defensors d'aquest punt de vista no entenen és que un estil de vida no és (fins fa poc, en algunes parts del món) una opció de consum. En les societats eco-harmonioses, els estils de vida o les economies (inclosa la dieta) deriven de diferents maneres de relacionar-se amb l'entorn natural

¹ *People for the Ethical Treatment of Animals* (en català, "Persones per l'ètica en el tracte dels animals"), més coneguda per la seva sigla PETA, és una organització de defensa dels drets dels animals. Fundada en 1980, té la seu en Norfolk (Virgínia), 850.000 socis i més de 100 treballadors en tot el món. (viquipèdia)

que resulten sostenibles en el temps. En altres paraules, al marge del consumisme, els possibles estils de vida varien en funció de les condicions mediambientals locals. En la major part del món, un estil de vida vegà simplement no és sostenible: caldria importar aliments, combustibles i materials per a roba i ferramentes. És a dir, en la major part del món és ecològicament més sostenible que els humans maten animals. Més enllà de les economies de caçadors-recol·lectors, els sistemes hortícoles i agrícoles també solen ser més saludables amb la integració d'animals.

Un altre argument vegà que té sentit en una societat capitalista industrial però no en una societat ecològicament sostenible és que el consum de carn contribuïx a la fam en el món i a la destrucció del medi ambient perquè els animals domesticats requereixen una enorme quantitat de recursos per a alimentar-se. Un vegetarià necessita un número x d'acres per a satisfer les seues necessitats alimentàries, mentres que un carnívor necessita x per deu. Això és absolutament cert en el sistema estúpidament organitzat de l'agricultura industrial, però no necessàriament cert en altres circumstàncies. En les granges de permacultura de molts climes, per exemple, la integració de pollastres millora el subministrament d'aliments en lloc de disminuir-lo. Mentres que una granja industrial necessitaria centenars d'hectàrees de, diguem, cultius de soja per a alimentar als milers de pollastres que mantenen tancats, unes poques dotzenes de pollastres en una xicoteta granja de permacultura formen part de l'ecosistema.

Només una xicoteta part dels productes ha de dedicar-se a l'alimentació dels pollastres, perquè la immensa majoria de la seua nutrició procedix de les deixalles alimentàries dels habitants humans de la granja (el compost) i, sobretot, de la pròpia granja. Després de la collita d'un llit vegetal concret, se solta a les gallines en ell. Es mengen totes les restes, les parts de les plantes que no mengen els humans, i es mengen els insectes, mentres rasquen (airegen) la terra i fan caca en ella (fertilitzen), augmentant la fertilitat i, per tant, la quantitat total d'aliments, que es complementa amb els seus ous i, potencialment però no necessàriament, amb la seua carn. Una granja és més sana quan es cuida i es permet que es desenrotlle com un ecosistema en miniatura (i estos mètodes de cria constituïran l'agricultura del futur si els éssers humans han de tindre un futur) i els ecosistemes no estan complets sense la participació dels animals.

Els vegans, i tots nosaltres, hauríem de ser més conscients que és molt fàcil cultivar un terreny fins a la mort només amb dacsa, o blat, o qualsevol altre monocultiu. En terres que han sigut cultivades fins a la mort, així com en moltes terres àrides del món, l'única cosa que pot créixer és herba. L'agricultura és pràcticament impossible. Però una pràctica agrícola que pot restablir la salut de la terra és la ramaderia. Els animals de ramat són autòctons dels pasturatges àrids i, amb l'orientació de les pràctiques de permacultura, es poden criar vaques o altres animals de ramat sense danyar el medi ambient, i si parlem de terres sobreexplotades en un clima temperat i humit, la ramaderia sostenible pot sanar la terra fins al punt que es pugui tornar a cultivar hortalisses.

Per a un altre projecte d'escriptura, vaig entrevistar un ramader ecològic de l'oest de Virgínia la família del qual havia adquirit unes terres que havien sigut explotades fins a l'extenuació, i després de diverses dècades de ramaderia sostenible utilitzant pràctiques de pasturatge que imiten els patrons de pasturatge en estat natural (així com una filosofia segons la qual ell era un «ramader de pastures», és a dir, cultivar pastures saludables que sustentaren a les vaques en lloc de produir carn de boví com ho veuen els ramaders convencionals), el creixement dels cucs i els nivells de matèria orgànica en el sòl van aconseguir nivells superlatius, mentres que diversos barrancs causats per l'erosió es van emplenar de manera natural. Al final, el pasturatge ecològic pot revertir la desertificació, augmentar la quantitat total de terra cultivable disponible i augmentar el subministrament total d'aliments.

No existix una moralitat o ètica coherent arrelada en la naturalesa que pugui considerar incorrecte matar i menjar animals. En la naturalesa, matar i menjar alguna cosa és una activitat respectuosa i íntima, i una part necessària dels cicles naturals. Considerar això com a incorrecte no és més que una visió civilitzada i sorprenentment alienada que domestica als animals a un nivell metafísic, reduint-los a quasi-ciutadans que necessiten drets. A la merda amb això. Els éssers humans i tots els altres animals són molt més lliures i plens fora dels marcs legals, sense drets, només amb necessitats i desitjos.

Els éssers humans hem evolucionat com a omnívors. En moltes parts del món, els éssers humans som depredadors naturals en l'ecosistema autòcton. Es tracta d'un paper natural que hem abandonat, sovint amb efectes desastrosos. En la meua llar, la regió de l'Atlàntic mitjà d'Amèrica del Nord, la superpoblació de cérvols està destruint el que queda dels boscos. Les espècies autòctones d'arbres, que solen ser les més saboroses per a ells, no poden regenerar-se, ja que tots els brots són devorats a l'hivern. Jo mateix he intentat reforestar part d'una conca hidrogràfica en els suburbis de Virgínia, que vaig protegir personalment de les talladores de gespa, només perquè els cérvols destruïren els arbres i preservaren el regnat dels jardins de monocultiu de gespa. La falta de zones boscoses al llarg de les valls fluvials és un factor important en la destrucció de la badia de Chesapeake, que és un dels llocs de reproducció més importants per a la vida marina a l'Atlàntic Nord.

Els meus avis viuen en Chesapeake, i ells i molts dels seus amics solien recol·lectar xicotetes quantitats de crancs, ostres i peix, principalment per a la seua pròpia alimentació. Moltes d'estes poblacions aquàtiques s'han col·lapsat en els últims anys. El consum humà va suposar una càrrega per a l'ecosistema, però la principal causa de la mort de Chesapeake és la contaminació i l'escorrentia procedent dels suburbis (on moltes persones prou riques com per a consumir dietes saludables ruixen els seus jardins, no tan saludables, amb fertilitzants i pesticides). No és d'estranyar que els pescadors foren alguns dels defensors més actius de la badia de Chesapeake. També cal recordar que Chesapeake solia estar literalment repleta de peixos i mariscos, que constituïen un element important de la dieta ecològicament sostenible i respectuosa amb els animals dels habitants indígenes.

Tornant als cérvols, en moltes parts de l'est d'Amèrica del Nord els seus únics depredadors naturals són els llops, els pumes i els éssers humans. Encara hi ha alguns llocs que poden albergar poblacions de llops i pumes, i estos han de defensar-se amb ungles i dents allí on romanguen o s'intente reintroduir-los. Però, donada la densitat de població humana en la costa est, en la majoria de les zones és impossible que els llops o els pumes s'establisquen. Això només deixa als éssers humans. Actualment no tenim cap solució pràctica per a l'elevada població humana, encara que la lluita per abolir la cultura de l'automòbil és un pas fonamental per a reduir l'impacte d'eixa població.

Mentrestant, l'ecosistema no pot esperar. Si tinguérem alguna influència sobre la dieta d'una part significativa de la nostra societat, el millor que es podria fer en la costa est seria eliminar el consum de fruites tropicals, soja, dimonis, tots els productes no locals, i reduir dràsticament la carn a un poc de pollastre i vedella de granges orgàniques locals i, cosa que és més important, cérvol, que preferiblement cacem nosaltres mateixos. Esta seria la dieta més sostenible ecològicament a curt termini per a la bio-regió en la qual jo visc. Els vegans quasi encerten en un punt —la quantitat de carn que es consumix allí de mitjana és massa alta—, però ignoren per complet un altre punt, ometent convenientment el mal que estan causant amb la quantitat de tofu i plàtans que consumixen la majoria d'ells.

El veganisme és una elecció de consum dins de la societat capitalista actual. Si ho despullem de la seua universalitat moral, podrem avaluar millor la seua idoneïtat, si és que realment desitgem realitzar una avaluació honesta.

És eficaç el veganisme com a estratègia política? (És significatiu que rares vegades senta els vegans plantejar-se esta pregunta). No conec cap boicot general i il·limitat, en la llarga història de la tàctica del boicot, que haja sigut capaç d'eliminar tota una indústria a l'escala de la qual estem parlant, ni conec cap victòria parcial que suggerisca que podria ser possible amb majors esforços. Els boicots selectius poden ser eficaços, especialment quan estan recolzats per accions de sabotatge, però quan el boicot no es dirigeix contra un objectiu específic —un producte o una empresa—, sinó contra tota una indústria i una gran classe de productes, simplement no pot funcionar.

Un gran exemple de boicot internacional exitós va ser la campanya contra Shell Oil per a la desinversió a Sud-àfrica, i el seu component més eficaç van ser els nombrosos atacs contra la propietat. Cal assenyalar que esta campanya no exigia als participants que s'abstingueren de consumir petroli, la qual cosa és impossible en una societat capitalista.

Com a ideologia, el veganisme no comprén el capitalisme ni l'ecologia. És indiscutible que per a salvar als animals i al planeta, és necessari abolir el capitalisme. Emfatitzar el dubtós poder de les decisions

dels consumidors saboteja la lluita contra el capitalisme i l'ecocidi. Existir com a consumidores, un paper que se'ns imposa involuntàriament a totes, no és compatible amb la naturalesa, i a llarg termini, la dieta vegana no és el mateix que una dieta ecològica. Els factors més importants no són la presència o absència de carn, sinó si els aliments són locals i si es produïxen de manera sostenible. Hui dia, només un nombre limitat de persones pot aconseguir aquest estil de vida.

La qüestió no és ser una d'eixes persones, sinó abolir el capitalisme i desenrotllar perspectives ecològiques dins dels moviments anticapitalistes (i perspectives anticapitalistes dins dels moviments ecològics, que no són el mateix només per la miopia de cada moviment). Molts vegans han realitzat una labor fonamental en la difusió de la consciència mediambiental (igual que molts omnívors). Però, en el seu conjunt, el veganisme tendix a difondre una consciència falsa. Tergiversa els mitjans capaços de crear una societat ecològica i els estils de vida que una societat ecològica podria sostindre. Els vegans han difós la mentida de que no es pot ser ecologista i menjar carn, i han ocultat la veritat de que no es pot ser ecologista i capitalista.

És instructiu veure la facilitat amb la qual el capitalisme s'ha adaptat a les eleccions de consum veganes en molts països: ara és molt fàcil comprar productes vegans al Regne Unit, els Països Baixos i la major part dels Estats Units. Això ens anima a imaginar: què passaria si el veganisme tinguera èxit? Què passaria si tots o quasi tots als països rics adoptaren una dieta vegana? La indústria càrnia col·lapsaria, però altres indústries i el capitalisme en el seu conjunt continuarien, deixant-nos amb la contradicció d'una societat vegana que allibera els animals en el sentit limitat que entén la crítica a la ramaderia industrial, però que, no obstant això, destrueix el medi ambient i amb ell a tots els animals.

Els consumidors vegans o no vegans no poden destruir el capitalisme i salvar el planeta, ni el veganisme prefigura necessàriament una societat ecològica. Destruïrem el capitalisme i salvarem el planeta fora del nostre paper involuntari com a consumidors. El veganisme com a boicot no funciona. Dins del capitalisme, una disminució de la demanda pot baixar els preus i augmentar el consum total. Eixos reformistes traïdorencs que difonen la mentida de les bombetes de baix consum i altres, han contribuït al fet que el consum d'energia es dispare. Al llarg dels anys 80 i 90, una major eficiència energètica va reduir els preus de l'energia i va permetre als principals consumidors —les fàbriques i els centres comercials— consumir molt més.

De la mateixa manera, encara que el nombre de vegetarians i vegans als Estats Units es va disparar de quasi cap a una minoria considerable en les últimes dècades, el consum total de carn no va disminuir, sinó que va augmentar. Siguem francs. Tots parlen de salvar als animals, però no han aconseguit cap canvi significatiu. Hui dia és molt més fàcil ser vegà, la producció capitalista ha creat un nínxol per a vostés, però no se sacrifiquen menys animals empresonats en el procés industrial. No posa això de manifest la necessitat de reavaluar les estratègies? O és el veganisme una mica més que un intent d'alliberar els animals? (Més sobre això en la següent secció).

No he vist als vegans difondre la consciència del mercat capitalista que requereix la seua estratègia, ni participar en la quantitat d'autoavaluació que és compatible amb un desig honest de salvar el planeta. La postura típica sembla més prompte «estar del costat dels bons mentres tot es va a l'infern».

...i una superioritat moral que frega el religiós.

Per esta raó, crec que és just assenyalar les formes en què el veganisme s'assembla més a una religió que a una estratègia d'alliberament. Crec que és estupend que les persones decidisquen, com a elecció personal, no consumir carn, especialment si mai s'atrevirien a matar o sacrificar a un animal. Personalment, vaig ser vegetarià durant huit anys i em vaig acostar molt al veganisme en l'última etapa, abans de tornar a ser omnívor de sobte com a resposta a les exclusions racistes que vaig presenciar per part d'alguns vegans blancs. Actualment, no consumisc carn de mamífers domesticats (tenint en compte que furgar en les escombraries i robar no és consum en el sentit capitalista). A nivell estrictament personal, no vull criar un animal amb el qual pugua desenrotllar una relació emocional amb la finalitat de

matar-lo. Podria matar un ocell o un peix per a menjar, i l'he fet, perquè no crec que siguen capaços de reconèixer-me a mi ni a cap altre individu i, per tant, no puc establir amb ells una relació emocional que no siga narcisista o unilateral. També crec que caçar un animal salvatge per a alimentar-se és respectuós i emocionalment saludable. Eixa és la meua opinió.

El veganisme descarta les consideracions personals i emocionals en declarar el que és acceptable per a tots. Esta és una característica religiosa. En segon lloc, el veganisme pren prohibicions morals que no són lògiques dins de la naturalesa, sinó només dins d'un context històric específic, i les universalitza i mitifica. En tercer lloc, el veganisme és missioner. Com a generalització bastant merescuda, tots intenteu convertir als altres. Havent sigut vegetarià, sé que les persones del corrent dominant que mai han desenrotllat una consciència ecològica suficient com per a fer una cosa tan senzilla com canviar la seua dieta intenten convertir, marginar o burlar-se dels vegetarians molt més, per la qual cosa podem veure això com una reacció defensiva. Però llavors, tal vegada l'autosuficiència cristiana també va sorgir originalment de la seua persecució. Al final, no importa molt.

Difondre informació sobre el maltractament animal, sobre la indústria càrnia, sobre la destrucció del medi ambient, és admirable i necessari. Difondre la idea que només hi ha un camí cap a la salvació, que les persones han d'imitar la teua estratègia i el teu estil de vida, és cristià. És especialment vergonyós quan, com hem vist, els fonaments morals i estratègics no estan tan ben pensats.

Crec que el caràcter quasi religiós del veganisme explica per què tan sovint m'he trobat amb vegans que defenen la seua postura d'una manera il·lògica i deshonest, com si es tractara d'una qüestió de fe. Està la qüestió de la propaganda falsa. D'una banda, el rumor anti-menjar ràpid de l'entorn de PETA que deia que KFC va deixar de referir-se a si mateix com *Kentucky Fried Chicken* perquè la porqueria que servixen ja ni tan sols es pot considerar pollastre i s'arriscarien a demandes judicials si al·legaren el contrari (des de quan s'aplica tan estrictament la normativa sobre publicitat honesta?). En realitat, és perquè, amb la moda de la salut, el menjar «fregit» (*fried*) va adquirir mala fama, d'ací el retrocés a les inicials KFC. Aquests tipus d'atacs amb mems², encara que poden ser molt eficaços a curt termini, danyen la credibilitat d'un moviment a llarg termini.

També he discutit amb amics vegans i vegetarians que diuen que, gràcies a la seua dieta, no són responsables de matar animals. Fins i tot després d'assenyalar-los la fal·làcia, continuen repetint aquest article de fe, encara que saben perfectament que el seu consum de verdures cultivades industrialment, el seu ús de plàstics, la seua dependència del transport alimentat amb petroli, la seua dependència de l'electricitat generada per carbó, vent, energia nuclear, hidràulica o fins i tot solar (pensem en la mineria per a la construcció de panells i bateries) mata a molts més animals que les fàbriques de carn. No es pot viure en una societat capitalista sense matar animals i destruir el medi ambient. Totes estem juntes en això, i la divisió entre els vegans que no maten animals i la resta de nosaltres, que som responsables d'esclavitzar als animals i destruir el medi ambient, és estúpida i moralista.

La forma en què molts vegans responen a la «vergonyosa heretgia» del freeganisme (menjar productes animals només si són robats o recuperats de les escombraries) també posa de manifest la il·lògica religiosa. No entenc com menjar carn robada o tirada a les escombraries fa costat a la indústria càrnia, si no és a nivell metafísic. Suposadament, robar carn contribuïx a matar animals, perquè quan es retira la carn dels prestatges dels supermercats, estos demanen més per a reemplaçar-la. No obstant això, robar és un atac de baix nivell a la indústria, que no contribuïx amb diners als seus màrgens de benefici. Robar, sense cap dubte, no és consumir. A més, la majoria dels supermercats registren dades a través de les caixes registradores sobre els productes que es compren exactament, per la qual cosa també poden recopilar estadístiques sobre els productes que es roben amb més freqüència. Estos productes poden portar etiquetes de seguretat, la qual cosa reduïx els màrgens de benefici, o poden col·locar-se en un lloc menys accessible, la qual cosa reduïx la freqüència de compra (les compres són una activitat en

² Element informatiu, generalment una imatge, una frase o un vídeo de to humorístic, generat en internet o en altres mitjans audiovisuals, que s'escampa per les xarxes socials i és imitat, compartit o utilitzat per un gran nombre de persones. (AVL)

gran part compulsiva). No és d'estranyar que un producte que es roba amb massa freqüència es retire per complet de l'inventari d'un supermercat.

La idea que robar carn contribuïx a la indústria no sols està mal plantejada, sinó que és contradictòria. Si els supermercats utilitzen els diners que reben per a reposar una gamma de productes preseleccionats (inclosa la carn), això significa que els diners que els vegans gasten a comprar encisam també es destina a comprar més carn. Per tant, la indústria dels supermercats està integrada amb la indústria càrnia, i l'única manera d'obtenir aliments dels supermercats sense enviar els teus diners per a fer costat a esta indústria és robar, la qual cosa té els beneficis addicionals de soscavar el paper imposat al consumidor i posar-te en conflicte amb la societat capitalista. Al mateix temps, els vegans que van de compres no són realment vegans. Fins a on portem l'anàlisi? Els bancs en els quals depositen els seus diners invertixen en algun supermercat o en qualsevol altra indústria integrada en la indústria càrnia? Ho fa alguna de les empreses per a les quals treballen o en les quals compren? La campanya SHAC³ ha il·lustrat amb gran eficàcia l'àmplies que són les implicacions econòmiques d'una empresa.

A causa d'estes tendències missioneres i universalitzadores, el veganisme crea una sèrie de problemes dins d'un moviment anticapitalista divers. Estos problemes són especialment volàtils quan parlem d'ètnia⁴, a causa d'algunes coincidències: les persones de color són més propenses a necessitar carn per a una dieta saludable, a tindre una tradició més ecològica de menjar carn, així com una cultura alimentària més arrelada, menys soscavada pel consumisme i, per tant, amb la qual s'identifiquen més fortament. Per totes aquestes raons, els vegans poden semblar particularment insultants i racialment excloents quan insistixen que una dieta vegana és més saludable per a totes (la qual cosa no és cert, algunes persones són més saludables quan mengen una mica de carn) o quan propaguen la peculiar visió matemàtica de l'alimentació segons la qual un menjar vegà, com a mínim comú denominador, és l'única opció dietètica que és inclusiva per a totes. Això es justifica sovint amb l'argument que «la gent ha d'aprendre que un menjar no té per què incloure carn», com si es tractara d'un hàbit ignorant i no d'una cultura alimentària plenament desenrotllada per dret propi. Un compromís culturalment inclusiu no és un menjar vegà, sinó un menjar amb opcions veganes i omnívores. Com era d'esperar, el veganisme passa per alt els avantatges del pluralisme en favor d'una visió del món decididament absolutista.

És l'alliberament animal un oxímoron⁵?

No crec que els defensors de l'alliberament animal creguen que acabaran amb la vivisecció i la indústria càrnia rescatant a animals empresonats, de la mateixa manera que els anarquistes no creiem que anem a abolir l'Estat amb el nivell d'activitat actual del qual som capaces. Per això, permeteu-me ser inequívoc en assenyalar els molts punts forts de les accions d'alliberament animal. Estes accions són valentes, i hui dia la gent necessita més que res inspiració. Estes accions són apassionades, una altra necessitat revolucionària. Encara que els alliberaments salvaran a un nombre minúscul d'animals de les cintes transportadores d'una vasta màquina de mort, cada animal individual mereix ser salvat. Eixa lògica no quantitativa és valuosa en la lluita per un món anarquista lliure de dominació. En tercer lloc, el moviment d'alliberament animal ha desenrotllat importants innovacions tàctiques que s'han estés a entorns i moviments adjacents. També són importants per a difondre la consciència de la crueltat de la nostra civilització cap a altres éssers vius.

³ *Stop Huntingdon Animal Cruelty* (SHAC) va ser una campanya internacional en defensa dels drets dels animals l'objectiu dels quals era tancar *Huntingdon Life Sciences* (HLS), el laboratori d'experimentació amb animals més gran d'Europa.

⁴ S'ha substituït el terme «raça» per «ètnia» (N. Del T.). En biologia, el terme raça s'empra per a designar als grups en què se subdividixen algunes espècies en funció de trets fenotípics heretats genèticament. Quant a l'ésser humà (*Homo sapiens*), la majoria dels especialistes coincidixen que el terme «raça» resulta inadequat per a classificar als diferents grups humans, i consideren més apropiat parlar d'ètnia o població. De fet, la posició predominant en la ciència sosté que, des del punt de vista biogenètic, les «races humanes» no existixen, tractant-se més prompte de construccions socials. (wikipedia)

⁵ Figura retòrica que consistix a combinar en una mateixa estructura sintàctica dos paraules o expressions de significat oposat, que originen un nou sentit, com en «un silenci ensordidor» (AVL).

La meua crítica a l'alliberament animal és menor i té com a objectiu principal servir de reflexió. A diferència del veganisme, l'alliberament animal és, al meu entendre, una part important d'un moviment anarquista complet. Com a moviment independent, corre el perill de caure en una activitat repetitiva i fetitxitzada, duta a terme únicament pels seus valors morals interns, en lloc de treballar en conjunció amb enfocaments estratègics a més llarg termini, però crec que existix suficient intercanvi entre els alliberacionistes d'animals i altres tipus de radicals com per a unir l'alliberament animal a la necessitat d'abolir el capitalisme.

Més problemàtica és la relació de l'alliberament animal amb les falses visions de solidaritat que ja predominen en molts cercles activistes, especialment en els més privilegiats. Tècnicament, encara que al principi el punt sembla quasi insignificant, l'alliberament animal és un oxímoron. L'alliberament, llevat que l'entenguem en el sentit que li dona George W. Bush, només pot ser aconseguida pel seu subjecte. En altres paraules, les persones han d'alliberar-se a si mateixes. Els animals, d'altra banda, no poden fer-ho. Desgraciadament, des d'ací fins a l'eternitat, els animals mai organitzaran una força social capaç d'acabar amb el capitalisme o fins i tot amb la vivisecció. Els animals mai escriuran cartes ni recaptaran diners per a pagar la fiança dels alliberacionistes d'animals empresonats. En un sentit democràtic, els éssers humans i els animals no són iguals perquè no poden ser copartícpis en la societat civil amb els mateixos drets i responsabilitats. Llavors, que li donen a la democràcia. L'autonomia és un concepte més coherent, i tots els éssers vius mereixen autonomia i control sobre les decisions que són capaces de prendre. (Això planteja una qüestió moral respecte a la domesticació, ja que molts animals han participat en la seua pròpia domesticació com una adaptació evolutiva, i els animals domesticats que reben un bon tracte, especialment els que pasturen lliurement, no fugen, fins i tot si han vist com mataven als seus companys de ventrada. En canvi, trien quedar-se amb els seus companys humans. Què pensem llavors de la seua igualtat o autonomia?)

Els animals no s'alliberaran per si mateixos, cal salvar-los. També cal salvar el planeta, però això no significa que es tracte de projectes missioners sense esperança, ja que per «salvar» ens referim bàsicament al fet que hem de deixar de torturar i destruir als animals i la naturalesa. A través d'esta necessitat, l'alliberament animal promou una falsa idea de solidaritat que crea un model molt condescendent, sovint racista, quan els activistes que s'inicien en les activitats d'alliberament animal intenten treballar juntament amb altres grups humans en lluita, si per raons de privilegi també poden imaginar-se a si mateixos com a salvadors. Esta no és una debilitat inevitable de l'alliberament animal, sinó una conseqüència potencial dins dels cercles revolucionaris on l'activitat d'alliberament animal està molt més desenrotllada i emfatitzada que la solidaritat internacional o interracial.

En altres paraules, l'alliberament animal òbviament no és responsable de l'impuls missioner que està culturalment arrelat en la blancor. Més prompte, l'alliberament animal pot ser tan atractiu per a molts radicals blancs perquè no desafia, sinó que pot promoure l'enfocament missioner de la solidaritat, en el qual un ser més poderós salva a un ser innocent però indefens del mal.

En conclusió...

A nivell individual, molts vegans s'han compromés amb una labor vital de conscienciació mediambiental i han experimentat la seua dieta com un mitjà per a aconseguir la coherència ètica i l'autodisciplina. Però la seua dieta no ha sigut un avantatge en la lluita. Per a moltes de nosaltres és important viure d'una manera que considerem èticament coherent i intentar prefigurar el món pel qual lluitem. No obstant això, el veganisme absolutista no és necessari per a cap d'estes tasques, sinó que, per contra, impedeix una comprensió precisa de l'ecologia i el capitalisme, al mateix temps que descoratja un moviment unit i pluralista contra el capitalisme.

Notes d'aquesta edició

- Traducció i edició per La Conquista del Panda finalitzada al setembre de 2025.
- Els continguts de la versió en català de La Biblioteca Anarquista es troben sota llicència CC BY-NC-SA 4.0 per a la seua lliure descàrrega.
- En la mesura que oferim el nostre treball pel bé comú, creiem important crear també formes de col·laboració en la sostenibilitat d'aquest projecte autogestionari i alternatiu. Si t'agrada el nostre treball, considera fer un donatiu☒.

Gelderloos, Peter
El Veganisme és una Activitat de Consum
2008

Veganism is a Consumer Activity

Traducció i edició finalitzada al setembre de 2025 per La Conquesta del Panda, sota llicència CC
BY-NC-SA 4.0 per a la seua lliure descàrrega en diversos formats:

www.labibliotecaanarquista.cat